

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. став 1. тачка 7. Устава Републике Србије, којим је прописано да Република Србија уређује и обезбеђује својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Припреми овог закона приступило се имајући у виду проблеме у вези утврђивања основице обештећења по појединачним случајевима и укупног збира основице обештећења, те је стога потребно да се продужи рок за утврђивање укупне основице обештећења, а која се може знати тек пошто се донесе већи број решења о праву на обештећење. Сложеност поступка утврђивања основице обештећења и самог обештећења захтева померање рока и из тог разлога се мора померити и рок за емитовање обвезница, које се емитују како би се регулисао јавни дуг који настаје по основу обештећења.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. овог закона мења се одредба члана 30. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу у погледу почетка рока за обрачун камата.

Чланом 2. овог закона врши се измена члана 31. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, у смислу да се мења рок од пет година на осам година у коме Влада треба да утврди коефицијент за обештећење. Како овај рок тече од дана објављивања јавног позива из члана 42. став 1. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, и како је највећи број захтева за враћање одузете имовине и обештећење поднет у 2014. години и то преко 45.000 захтева, што са захтевима поднетим у 2012. и 2013. години износи преко 74.000 поднетих захтева, сматрамо оправданим продужење рока.

Такође је неопходно да се има у виду тростепеност поступка реституције. Против решења другостепеног органа неретко се подносе тужбе Управном суду, те и у односу на ове захтеве не постоји сигурност да ли се ради о непокретностима које могу бити предмет натуралног враћања или ће пак бити предмет обештећења, а што опет доводи до тога да је немогуће поуздано утврдити укупну основицу обештећења, на основу које би Влада требало да утврди коефицијент обештећења. Посебно је важна и чињеница да се скоро на свако одбијајуће решење Агенције за реституцију улаже жалба, као и да је готово против сваког другостепеног решења којим се жалба одбија покренут управни спор. С тим у вези, напомињемо да је пред Вишим судовима у току већи број поступака рехабилитације лица којима је одузета имовина, а који представљају предуслов за одлучивање о захтевима за повраћај конфисковане имовине у складу са Закона о враћању одузете имовине и обештећењу.

Примена важећих законских решења која се односе на обештећења могла би довести до непрецизно израчунатог коефицијента, што би као последицу могло да има да се за неколико година (када се прецизно утврде све основице обештећења) дође до ситуације у којој би корисницима реституције био исплаћен већи износ од оног који им по закону припада (што би довело до тога да обештећење пређе износ од две милијарде евра који је предвиђен законом).

Чланом 3. овог закона врше се измене у члану 35. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу тако што се акт Владе којим се уређује износ емисије, као и услови дистрибуције и наплате обвезница одлаже за 30. јун 2020. године. Такође, рок доспећа обвезница уместо 15. децембра 2018. године почиње 15. децембра 2021. године, а све у циљу што прецизнијег одређивања укупног износа обештећења.

Чланом 4. овог закона у члану 37. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу врши се измена рока за исплату аконтације обештећења због померања рока из члана 2. овог закона.

Чланом 5. овог закона одредба члана 50. став 2. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу се мења ради усклађивања са предложеним изменама.

Чланом 6. прописано је ступање на снагу овог закона.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити средства у буџету Републике Србије.

ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА ЗАКОНА О ВРАЋАЊУ ОДУЗЕТЕ ИМОВИНЕ И ОБЕШТЕЋЕЊУ КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ

Члан 30.

Обештећење се врши у виду државних обвезница Републике Србије и у новцу за исплату аконтације обештећења.

Укупан износ обештећења из става 1. овог члана не сме да угрози макроекономску стабилност и привредни раст Републике Србије, те се за ове намене опредељује износ од две милијарде евра, увећан за збир припадајућих камата за све кориснике обештећења, обрачунатих по каматној стопи од 2% годишње, за период од ~~15. децембра 2017. године~~ 30. ЈУНА 2020. ГОДИНЕ до рокова доспећа утврђених овим законом.

Члан 31.

Износ обештећења утврђује се у еврима, тако што се основица обештећења помножи коефицијентом који се добија када се стави у однос износ од две милијарде евра и износ укупног збира основица обештећења утврђених решењима о праву на обештећење увећаног за процену неутврђених основица из става 5. овог члана. Коефицијент се изражава са две децимале.

Ради спровођења одредаба члана 30. овог закона, Влада ће, на предлог министарства надлежног за послове финансија, утврдити коефицијент из става 1. овог члана, у року од ~~пет година~~ ОСАМ ГОДИНА од дана објављивања јавног позива из члана 42. став 1. овог закона.

По одредбама овог закона може се остварити укупно обештећење по основу одузете имовине једног бившег власника, по свим основима из члана 1. овог закона, које, у општем интересу, не може прећи износ од 500.000 евра.

У случају кад један законски наследник по одредбама овог закона остварује право по основу одузете имовине од више бивших власника, обештећење том наследнику по основу свих бивших власника, у оквиру њиховог законског максимума, у општем интересу, не може прећи износ од 500.000 евра.

Ако у року од ~~пет година~~ ОСАМ ГОДИНА од дана објављивања јавног позива из члана 42. став 1. овог закона, нису донета сва решења о праву на обештећење, неутврђене основице процениће Агенција за потребе утврђивања коефицијента из става 1. овог члана.

Члан 35.

Ради регулисања јавног дуга који настаје по основу обештећења из члана 30. овог закона, Република Србија ће емитовати обвезнице које гласе на евро.

Обвезнице из става 1. овог члана емитују се у нематеријалном облику, без купона, појединачно за сваку годину, и региструју код Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности (у даљем тексту: Централни регистар).

Обвезнице из става 1. овог члана гласе на име и преносиве су, а исплаћују се у еврима.

Основне елементе обвезница, износ емисије, као и услове дистрибуције и наплате обвезница, уредиће Влада, на предлог министарства надлежног за послове финансија, најкасније до ~~30. јуна 2017. године~~ 30. ЈУНА 2020. ГОДИНЕ.

Обвезнице доспевају у року од 12 година и исплаћују се у годишњим ратама почев од ~~15. децембра 2018. године~~ 15. ДЕЦЕМБРА 2021. ГОДИНЕ, осим обвезница за лица која су на дан ступања на снагу овог закона старија од 70 година, које доспевају у року од пет година, односно лица која коју су на дан ступања на снагу овог закона старија од 65 година, које доспевају у року од 10 година.

У случају када је решење о обештећењу постало правноснажно после доспећа прве годишње рате обвезница у ~~2018. години~~ 2021. ГОДИНИ, кориснику ће се исплатити доспеле годишње рате обвезница са припадајућом каматом.

Промет обвезница емитованих у складу са овим законом је слободан.

Промет и поседовање обвезница емитованих у складу са овим законом ослобођено је сваке врсте пореза.

Обвезнице из овог члана могу се куповати и продавати на берзи.

Члан 37.

Република Србија ће исплатити бесповратно аконтацију обештећења у новцу бившем власнику, на основу правноснажног решења о утврђивању износа обештећења, у износу од 10% од утврђеног износа обештећења по свим основима бившег власника.

У случају кад уместо бившег власника право из става 1. овог члана остварују његови законски наследници, износ аконтације дели се на законске наследнике сагласно њиховим утврђеним уделима.

Износ аконтације из става 1. овог члана не може бити већи од 10.000 евра по бившем власнику по свим основима.

За износ исплаћене аконтације из става 1. овог члана умањиће се обештећење у виду обвезница.

Аконтација обештећења по одредбама овог закона утврђује се и исплаћује почев од ~~31. марта 2017. године~~ 31. МАРТА 2020. ГОДИНЕ.

Члан 50.

Агенција води, у електронском облику, евиденцију о поднетим захтевима, утврђеној вредности имовине (основице обештећења) и обештећења по поднетим захтевима, као и решеним предметима.

На основу евиденције и података из става 1. овог члана, Агенција ће најкасније у року од ~~пет~~ година ОСАМ ГОДИНА од дана објављивања јавног позива из члана 42. став 1. овог закона доставити Влади, преко министарства надлежног за послове финансија, процену укупног износа основице обештећења по поднетим захтевима.

Агенција ће изводе из захтева из члана 42. став 1. овог закона примљене у претходном периоду једном месечно збирно објављивати на веб сајту Агенције.

Извод из става 3. овог члана нарочито садржи: име, име једног родитеља и презиме подносиоца захтева, број под којим је захтев евидентиран, податке о имовини чије се враћање захтева и позив свима који испуњавају услове да се, у законском року, захтеву придруже.

Облик и садржину извода из става 4. овог члана прописује министар надлежан за финансије.